

листопаді (див. вище). Протягом зимового періоду птахи очевидно постійно кочують вздовж берегів зовнішніх і внутрішніх водойм Європи, про що свідчать часті зальоти (у попередній нашій публікації (Бучко, 1995) морянку помилково занесено до списку пролітних птахів) особин виду у грудні (двічі), січні (3) та лютому (1) в Передкарпатті.

Найбільша кількість зустрічей (5) морянок у долині верхнього Дністра припадає на березень (у квітні — один випадок). Очевидно, на зазначену територію птахи потрапляють, рухаючись до місць гніздування з регіону Балканського півострова по руслу Дністра на північ, огинаючи Карпати зі сходу.

Отже, у верхів'ях Дністра морянки найчастіше зустрічаються у період весняної міграції на Бурштинському водосховищі, яке, очевидно, має велике значення для відновлення енергетичних запасів птахів під час перельотів.

ЛІТЕРАТУРА

- Бианки В.В. (1989): Морянка — *Clangula hyemalis* (L.). - Миграции птиц Вост. Европы и Севе. Азии. Пластинчатоклоновые. М.: Наука, 1989. 181-186.
- Бучко В.В. (1995): Підсумки орнітофауністичних досліджень у долині верхнього Дністра (Галицький район Івано-Франківської області). - Мат-ли наукової конфер. викладачів, співробітників та студентів, присвяч. 120-річчю Чернівецького ун-ту (4-6 травня 1995 р.). Чернівці: Рута. 3: 9.
- Бучко В.В., Школьний І.С. (1994): Нові дані про рідкісних і нечисельних видів птахів долини середнього Дністра. - Беркут. 3 (1): 51-52.
- Лысенко В.И. (1991): Гусеобразные. - Фауна Украины. Птицы. Киев: Наук. думка. 5 (3): 1-205.
- Страутман Ф.И. (1963): Птицы западных областей УССР. Львов: ЛГУ. 1: 1-200.

*Україна (Ukraine), Івано-Франківська обл., м. Галич,
вул. І. Франка, 1, Національний заповідник "Давній Галич".
В.В. Бучко.*

БИОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ ДЕЯКИХ ВОРОНОВИХ ПТАХІВ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

О.І. Дзизюк

Biometric parameters of some corvine birds in Zaporizhzhya region. - O.I. Dzizyuk. - Avifauna of Ukraine. 1. 1998. - Data were collected in 1994-1997.

Key words: Zaporizhzhya region, *Corvidae*, biometric parameters.

Основою для даної роботи послужили проміри птахів, здобутих мисливцями, а також дослідниками за спеціальними дозволами в рамках проектів “Вплив воронових на чисельність мисливсько-промислових видів тварин Запорізької області” та “Воронові птахи як індикатори забрудненості навколишнього природного середовища”. Промірювались дорослі птахи обох статей в різні пори року, крім зими, у 1994–1997 рр. Бралися стандартні проміри здобутих птахів (Новиков, 1963): маса тіла (m), довжина тіла, розмах крил, довжина крила (L.a), довжина хвоста (L.c), довжина цівки (L.t), довжина дзьоба від опереної частини (L.r). Вимірювання робилися з точністю до 0,1 мм та 0,1 г. Статистична обробка проводилась за загальноприйнятими формулами (Лакин, 1980).

Сіра ворона (*Corvus cornix*).

Дорослі самці (n = 3): маса тіла — 550–596 (577,0±24,0) г; довжина тіла — 195–205 (200,3±5,0); розмах крил — 549–613 (586,3±21,0); крило — 199–224 (210,3±12,7); хвіст — 171–175 (173,0±2,8); цівка — 53–57 (55,3±2,1); дзьоб — 30–38 (34,6±4,2) мм.

Дорослі самки (n = 4): маса тіла — 524–576 (549,8±21,6) г; тіло — 185–197 (189,5±5,3); розмах крил — 574–592 (584,5±7,6); крило — 195–206 (202,8±7,7); хвіст — 165–174 (168,5±3,8); цівка — 48–54 (50,8±2,9); дзьоб — 29–37 (33,5±3,4) мм.

Грак (*C. frugilegus*).

Дорослі самці (n = 5): маса тіла — 368–420 (392,8±22,2) г; тіло — 179–197 (188,4±7,5); розмах крил — 484–512 (499,8±11,6); крило — 186–201 (194,8±6,2); хвіст — 171–183 (177,6±5,0); цівка — 47–53 (50,0±2,2); дзьоб — 29–33 (31,2±1,4) мм.

Дорослі самки (n = 3): маса тіла — 365–396 (378,3±16,0) г; тіло — 184–197 (188,6±7,2); розмах крил — 490–501 (495,7±5,5); крило — 184–191 (188,0±3,6); хвіст — 172–180 (176,7±4,2); цівка — 47–50 (48,7±1,5); дзьоб — 28–30 (28,7±1,2) мм.

Сойка (*Garrulus glandarius*).

Дорослі самці (n = 8): маса тіла — 152–198 (167,5±14,5) г; тіло — 178–192 (186,5±4,9); розмах крил — 524–583 (544,1±17,4); крило — 180–258 (217,9±27,1); хвіст — 150–173 (158,1±8,4); цівка — 42–57 (48,9±4,7); дзьоб — 25–38 (30,3±4,5) мм.

Дорослі самки (n = 9): маса тіла — 154–184 (168,0±9,2) г; тіло — 171–187 (179,8±5,5); розмах крил — 529–556 (538,9±9,8); крило — 184–226 (203,1±16,2); хвіст — 152–168 (160,2±6,0); цівка — 41–54 (47,7±4,3); дзьоб — 26–33 (28,6±2,1) мм.

Зібрані нами матеріали підтверджують великі межі індивідуаль-

ної мінливості, а також наявність статевого диморфізму за розмірами і масою тіла у всіх згаданих видів. Як правило, самці дещо більші і важчі за самок.

ЛІТЕРАТУРА

Лакин Г.Ф. (1980): Биометрия. М.: Высшая школа. 1-294.

Новиков Г.А. (1963): Полевые исследования по экологии позвоночных. М.: Сов. наука. 1-502.

Україна (Ukraine), 292196, Львівська обл., Яворівський р-н, н/в Старичі, с. Верещиця, МРГ "Майдан". О.І. Дзизюк.

ДИНАМІКА ЧИСЕЛЬНОСТІ ГНІЗДУЮЧИХ ПТАХІВ НА ХВИЛЕРІЗІ КАНІВСЬКОЇ ГЕС (ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСТЬ) У 1991–1998 рр.

М.Н. Гаврилюк

Number dynamics of breeding birds on the pier of the Kaniv hydroelectric power station (Cherkasy region) in 1991–1998. - M.N. Gavrilyuk. - Avifauna of Ukraine. 1. 1998. - The concrete pier is located above the dam of the station. Its length is 2 km.

Key words: Cherkasy region, waterbirds, number dynamics.

Бетонний хвилеріз розташований вище греблі Канівської ГЕС. Його довжина близько 2 км, ширина у верхній частині близько 5 м.

Динаміка чисельності птахів на хвилерізі (пари)
Number dynamics of breeding birds on the pier (pairs)

ВИД / РОКИ	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
<i>Haematopus ostralegus</i>	–	1	1	1	1	1	–	1
<i>Charadrius dubius</i>	4	2–3	2–3	2–3	2–3	3–4	3–4	4–5
<i>Xenus cinereus</i>	–	1	1	1	–	–	–	–
<i>Larus cachinnans</i>	13	24	25	83	143	156	264	249
<i>L. canus</i>	–	1	–	–	–	–	–	–
<i>Sterna hirundo</i>	30–40	~10	~20	?	27	111	170–180	30–40
<i>S. albifrons</i>	–	1–2	3	?	5	24–26	32	4

? — кількість гніздових пар не встановлена (number of breeding pairs is not ascertained).